

МОНГОЛБАНКНЫ ГАДААД ВАЛЮТЫН СПОТ АРИЛЖААНЫ ЖУРАМ

НЭГ. НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1.1. Энэ журмын зорилго нь гадаад валютын дотоодын захын тогтвортой байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, эрэлт, нийлүүлэлтийн богино хугацааны зөрүү, түүнээс үүдэлтэй ханшийн огцом хэлбэлзлийг бууруулах зорилгоор Монголбанкнаас гадаад валютын дотоод захад оролцох үйл ажиллагаанд баримтлах зарчим, оролцогч талуудын эрх, үүргийг тодорхойлох, үүргийн гүйцэтгэл, хэрэгжилтэд хяналт тавих нөхцөлийг бүрдүүлэхэд оршино.

ХОЁР. ҮНДСЭН ЗАРЧИМ

2.1. Монголбанкны гадаад валютын спот арилжааны хэмжээ, ханш, оролцооны хэлбэрийг “Валют арилжааны шуурхай зөвлөл”-ийн хурлаар шийдвэрлэх бөгөөд Мөнгөний захын үйл ажиллагаа хариуцсан газар гадаад валютын арилжааг зохион байгуулна.

2.2. Валют арилжааны шуурхай зөвлөлийн бүрэлдэхүүнийг Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар батална.

ГУРАВ. АРИЛЖААНЫ ХЭЛБЭР

3.1 Монголбанк гадаад валютын спот арилжааг дараах хэлбэрээр зохион байгуулна.

3.1.1 Дуудлага худалдаа зохион байгуулах;

3.1.2 Цахим талбараар оролцох;

3.1.3 Дуудлага худалдааны бус хэлбэрээр оролцох.

3.2 Мөнгөний захын үйл ажиллагаа хариуцсан газар нь холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд төрийн байгууллага, Монголбанканд данстай олон улсын байгууллага болон бусад байгууллагатай энэ журмын гуравдугаар хавсралтын дагуу гадаад валютын арилжаа хийж болно.

ДӨРӨВ. ДУУДЛАГА ХУДАЛДАА

4.1 Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалаар дуудлага худалдааны хуваарьт өдөр, валют, дуудлага худалдаанд ирүүлэх нийт саналын тоо, нэгж саналын дээд, доод валютын хэмжээг батална.

4.2 Дуудлага худалдааны хуваарьт өдөр олон нийтээр амрах өдөр тохиовол дуудлага худалдааг өмнөх ажлын өдөр зохион байгуулна.

4.3 Шаардлагатай тохиолдолд дуудлага худалдааг цуцлах, энэ журмын 4.1-д зааснаас өөр өдөр зохион байгуулж болно. Энэ тохиолдолд банкуудад цахим хэлбэрээр эсвэл утсаар шуурхай мэдэгдэнэ.

4.4 Дуудлага худалдаанд Монгол Улсын Хөгжлийн Банкнаас бусад банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөлтэй, Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулж буй банкиг оролцуулна.

4.5 Дуудлага худалдаа нь “ялгаатай ханшаар хийх арилжаа”, “нэг ханшаар хийх арилжааны хэлбэртэй байна.

4.6 “Ялгаатай ханшаар хийх арилжаа” нь амжилттай биелсэн банкуудын саналыг тухайн саналын ханшаар, “Нэг ханшаар хийх арилжаа” нь амжилттай биелсэн банкуудын бүх саналыг хаалтын нэг ханшаар биелүүлнэ.

4.7 Тухайн дуудлага худалдаанд биелсэн худалдах саналын хамгийн их ханшийг, худалдан авах саналын хамгийн бага ханшийг хаалтын ханшаар тооцно.

4.8 Монголбанк дараах тохиолдолд дуудлага худалдаанд оролцох саналыг татгалзаж болно:

4.8.1 Гадаад валютын зохистой харьцааны тайланг өөрчлөлтийн тайлбарын хамт дуудлага худалдаа болохоос ажлын нэг өдрийн өмнөх байдлаар гарган Монголбанканд дуудлага худалдаа болох өдөр 10:00 цагаас өмнө ирүүлээгүй банкны бүх саналыг;

4.8.2 Банкны ирүүлсэн саналын ханш нь зах зээлийн ханшаас хэт зөрүүтэй, хуйвалдсан эсхүл шударга бус гэж үзсэн;

4.8.3 Банкны ирүүлсэн саналын захиалга нь валютын захад бодит бус эрэлт үүсгэж буй шинж чанартай;

4.8.4 Банкны ирүүлсэн санал биелсэн тохиолдолд гадаад валютын эрсдэлийн зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг зөрчих эрсдэлтэй;

4.8.5 Банкны ирүүлсэн харилцагчийн захиалгын биелэлт хангалтгүй хэмээн үзсэн нөхцөлд Монголбанк саналыг цуцалж болно.

4.9 Дуудлага худалдааны санал авах үйл ажиллагаа тухайн өдрийн 09:30 цагт эхэлж 10:00 цагт дуусах бөгөөд энэ журмын 4.3-т заасны дагуу санал авах үйл ажиллагааны цагийн хуваарь өөр байж болно.

4.10 Дуудлага худалдаагаар банкны худалдан авах саналыг дараах байдлаар тодорхойлно:

4.10.1 Баталгаажсан бүх саналыг хамгийн өндөр худалдан авах ханшаас эхлэн хамгийн бага ханш хүртэл эрэмбэлнэ.

4.10.2 Дуудлага худалдаагаар Монголбанкны худалдах гадаад валютын хэмжээг дуусгавар болох хүртэл баталгаажсан саналыг хамгийн өндөр худалдан авах ханшаас эхлэн биелүүлнэ. Хэрэв тухайн өдөр дуудлага худалдаагаар Монголбанкны худалдах гадаад валютын дүнгээс биелэх саналын нийлбэр дүн нь хэтэрсэн тохиолдолд хамгийн бага биелэгдэх ханш дээр ирсэн санал бүрийг нийт тус ханш дээр ирүүлсэн саналд харьцуулж тооцсон харьцаагаар энэ ханш дээр Монголбанкны худалдах гадаад валютын хэмжээнд үржүүлэн гадаад валютыг хуваарилна.

4.11 Дуудлага худалдаагаар банкны худалдах саналыг дараах байдлаар тодорхойлно:

4.11.1 Баталгаажсан бүх саналыг хамгийн бага худалдах ханшаас эхлэн хамгийн өндөр ханш хүртэл эрэмбэлнэ.

- 4.11.2 Дуудлага худалдаагаар Монголбанкны худалдан авах гадаад валютын хэмжээг дуусгавар болох хүртэл баталгаажсан саналыг хамгийн бага худалдах ханшаас эхлэн биелүүлнэ. Хэрэв тухайн өдөр дуудлага худалдаагаар худалдах гадаад валютын дүнгээс биелэгдэх саналын нийлбэр дүн нь хэтэрсэн тохиолдолд хамгийн өндөр биелэгдэх ханш дээр ирсэн санал бүрийг нийт тус ханш дээр ирүүлсэн саналд харьцуулж тооцсон харьцаагаар энэ ханш дээр Монголбанкны худалдан авах гадаад валютын хэмжээнд үржүүлэн саналыг биелүүлнэ.
- 4.12 Давагдашгүй хүчин зүйл болон цахим арилжааны сүлжээнд эвдрэл гарсны улмаас дуудлага худалдааны санал авах үйл ажиллагаа тухайн өдрийн 09:30 цагт эхлэх боломжгүй бол дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ:
- 4.12.1 Монголбанк арилжаа хийх хугацааг сунгаж болно. Ингэхдээ банкуудад цахим хэлбэрээр эсвэл утсаар мэдэгдэнэ.
- 4.12.2 Цахим арилжааны сүлжээнд гарсан эвдрэлийг засах боломжгүй бол энэ журмын нэгдүгээр хавсралтын дагуу банкуудаас гадаад валютын худалдах, худалдан авах саналыг цахим хэлбэрээр хүлээн авах бөгөөд уг саналыг албан бичгээр нөхөж авна. Мөнгөний захын үйл ажиллагаа хариуцсан газрын эдийн засагч банкны саналын битүүмж, лацыг шалгаж, банкны ажилтантай энэ журмын хоёрдугаар хавсралтын дагуу баримт үйлдэнэ.
- 4.13 Энэ журмын 4.12-т заасан нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд Мөнгөний захын үйл ажиллагаа хариуцсан газрын ахлах эдийн засагч, эдийн засагч нар банкуудын саналыг 10:00 цагт эсвэл сунгасан хугацааг дуусгавар болмогц нэгтгэнэ.
- 4.14 Дуудлага худалдааны үр дүнгийн талаарх мэдээллийг тухайн өдөрт багтаан Монголбанкны цахим хуудсанд нийтэлж болно.

ТАВ. ЦАХИМ ТАЛБАРЫН АРИЛЖАА

- 5.1 Монголбанк гадаад валютын эрэлт, нийлүүлэлтийн богино хугацааны зөрүү, түүнээс үүдэлтэй ханшийн богино хугацааны огцом хэлбэлзлийг бууруулах, гадаад валютын улсын нөөцийг нэмэгдүүлэх зорилгоор дараах хэлбэрээр цахим талбарын арилжаанд оролцоно:
- 5.1.1. Үндсэн дилерээр дамжуулан оролцох;
- 5.1.2. Цахим талбарын арилжаанд идэвхтэй саналыг биелүүлэх;
- 5.1.3. Цахим талбарт санал оруулах.
- 5.2 Энэ журмын 5.1.1, 5.1.2-т заасан арилжаанд оролцохдоо дараах хүчин зүйлсийг харгалзана:
- 5.2.1. Гадаад валютын дотоодын захын нөхцөл байдал;
- 5.2.2. Гадаад валютын эрэлт, нийлүүлэлтийн богино хугацааны зөрүү;
- 5.2.3. Банкны гадаад валютын арилжааны гүйцэтгэл, харилцагчдаа худалдсан, худалдан авсан валютын хэмжээ;
- 5.2.4. Банкны харилцагчийн захиалга нь валютын захад бодит бус эрэлт үүсгэж буй шинж чанартай эсэх;
- 5.2.5. Банкны нээлттэй позицийн хэмжээ, өөрчлөлтийн шалтгаан.
- 5.3 Энэ журмын 5.1.1-д заасан арилжаанд оролцох зарчим, холбогдох үйл ажиллагааг холбогдох гэрээгээр зохицуулна.

5.4 Монголбанк цахим талбарт банктai валют арилжаа хийхэд арилжаа хийж буй банкны тухайн өдрийн цахим талбарын арилжааны хязгаарыг тооцохгүй болно.

5.5 Монголбанкнаас цахим талбарт оролцсон тухай мэдээллийг олон нийтэд мэдээлж болно.

ЗУРГАА. ДУУДЛАГА ХУДАЛДААНЫ БУС АРИЛЖАА

6.1. Монголбанк нь дараах нөхцөл байдлыг харгалзан дуудлага худалдааны бус хэлбэрээр арилжаанд оролцож болно:

6.1.1. Төгрөгийн ханшийн өдрийн огцом хэлбэлзэл;

6.1.2. Валютын захын хөрвөх чадварын хомсдол, их хэмжээний валютын нийлүүлэлт үүсэх эсвэл өндөр дүнтэй төлбөрийг богино хугацаанд гаргаж чадахгүй болох;

6.1.3. Монголбанкнаас шаардлагатай гэж үзсэн бусад .

6.2. Энэ журмын 6.1-д заасан арилжааг үндсэн дилерээр дамжуулан гүйцэтгэнэ.

6.3. Монголбанкнаас дуудлага худалдааны бус хэлбэрээр арилжаанд оролцох зарчим, холбогдох үйл ажиллагааг холбогдох гэрээгээр зохицуулна.

6.4. Монголбанкнаас дуудлага худалдааны бус хэлбэрээр арилжаанд оролцох арилжааны үр дүнгийн талаар Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн зөвшөөрлийн дагуу олон нийтэд мэдээлж болно.

ДОЛОО. ТӨЛБӨР ТООЦОО

7.1 Монголбанкны Санхүү бүртгэл хариуцсан газар нь энэ журмын 3.1-д заасан арилжааны төлбөр тооцоог Монголбанкны Ерөнхийлөгчийн тушаалд заасан төлбөр тооцооны өдөр хийж гүйцэтгэнэ.

7.2 Энэ журмын 3.1-д заасан арилжааны гүйлгээг дамжуулах үед банкны Монголбанкин дахь харилцах дансны үлдэгдэл хүрэлцээгүй тохиолдолд саатсан гүйлгээнд тооцно.

7.3 Банк саатсан гүйлгээний төлбөр тооцоог тухайн өдрийн 16:30 цагаас өмнө гүйцэтгээгүй тохиолдолд Монголбанкны Санхүү бүртгэл хариуцсан газраас гүйлгээг цуцалж, тус арилжааг цуцлагдсанд тооцно.

7.4 Энэ журмын 3.1-д заасан арилжааны гүйлгээ болон энэ журмын 7.3-д заасан цуцлагдсан арилжаанд тооцогдох гүйлгээ нь Монголбанкны нягтлан бодох бүртгэлийн системд автоматаар үүснэ.

НАЙМ. АРИЛЖАА ЯВАГДАХ ЗАРЧИМ

8.1 Монголбанк нь тухайн гадаад валютын арилжаагаар оролцох хэмжээ, ханш, оролцооны хэлбэр, нөхцөл, давтамж, төлбөр тооцооны нөхцөлийг тогтооно.

8.2 Монголбанк нь банкуудын гадаад валютын арилжаанд оролцох саналтай холбоотой мэдээ, мэдээлэл, тайлбарыг банкнаас гаргуулан авах эрхтэй бөгөөд тус мэдээллийг нууцална.

8.3 Арилжаа нь талуудын тэгш эрхийг хангах зарчимд суурилах бөгөөд оролцогчдын харилцааг гэрээгээр зохицуулна.

8.4 Монголбанк дараах нөхцөл, үүргийг гүйцэтгэхээ илэрхийлж хүлээн зөвшөөрч, энэ тухай Монголбанканд мэдэгдсэн банктай арилжаа хийж, оролцуулна:

- 8.4.1 Банк нь гадаад валют худалдах, худалдан авах саналаа нэгэнт баталгаажуулсан бол уг саналаас татгалзах, түүнийг буцаах, өөрчлөхгүй.
- 8.4.2 Энэ журмын 4.12.2-д заасны дагуу дуудлага худалдаанд бичгээр ирүүлсэн санал нь банкны итгэмжлэгдсэн албан тушаалтны гарын үсгээр баталгаажуулсан байх.
- 8.4.3 Банк нь төлбөр тооцоо гүйцэтгэх үед Монголбанкин дахь харилцах дансандаа хангалттай хэмжээний мөнгөн хөрөнгө байршуулсан байх.
- 8.4.4 Банк нь аливаа систем, програмд нэвтрэх, арилжаа хийх хэрэглэгчийн эрх, түүний нууцлалыг хариуцах.
- 8.4.5 Банк нь харилцагчийн захиалгын дагуу гадаад валют худалдан авах санал Монголбанканд ирүүлсэн тохиолдолд захиалгын хэрэгжилтийг арилжааны төлбөр тооцоо хийгдсэнээс ажлын хоёр өдрийн дотор цахим шуудангаар Монголбанканд ирүүлэх.
- 8.4.6 Банк нь хүлээгдэж буй валютын эрэлтийн мэдээг цахим хэлбэрээр болон domex@mongolbank.mn хаягаар тогтмол ирүүлэх.
- 8.4.7 Банк арилжааны төлбөрийн үүргээ биелүүлээгүй тохиолдолд банкны харилцах данснаас үл маргах журмаар гаргуулахыг зөвшөөрсөн байх.
- 8.4.8 Арилжааны нөхцөл, банкны үүргийн биелэлтэд Монголбанк хянан шалгалтыг саадгүй явуулах нөхцөлөөр хангах.

ЕС. ХАРИУЦЛАГА

9.1 Энэ журмын аливаа заалтыг зөрчсөн бол Монголбанк банкны арилжааны саналаас татгалзах, арилжааны саналыг хүлээн авахгүй байх, цахим арилжааны сүлжээнд нэвтрүүлэхгүй байх арга хэмжээ авна.

9.2 Энэхүү журмыг зөрчсөн нь ажилтанд хууль, Монголбанкны хөдөлмөрийн дотоод журамд заасан хариуцлага хүлээлгэх үндэслэл болно.

_____оОо_____

“Монголбанкны гадаад валютын спот арилжааны журам”-ын
нэгдүгээр хавсралт

**ГАДААД ВАЛЮТЫН ДУУДЛАГА ХУДАЛДААНД
ОРОЛЦОХ САНАЛЫН МАЯГТ**

.... оны сарын өдөр

Банкны нэр:

Нийт худалдан авахаар санал болгож буй гадаад валютын дүн:

Нийт худалдахаар санал болгож буй гадаад валютын дүн:

1. Гадаад валютыг худалдан авах санал:

Саналын дугаар	Худалдан авах ам.доллар/юанийн хэмжээ	Худалдан авах ханш
1		
2		
3		
4		
5		
Дүн		

2. Гадаад валютыг худалдах санал:

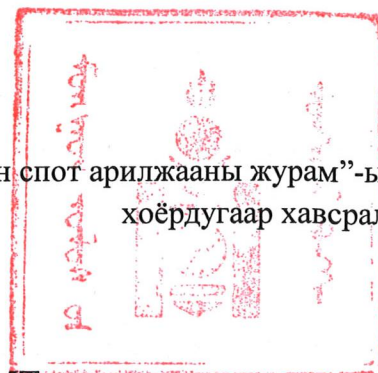
Саналын дугаар	Худалдах ам.доллар/юанийн хэмжээ	Худалдах ханш
1		
2		
3		
4		
5		
Дүн		

БАТАЛГААТ ГАРЫН ҮСЭГ:

ТАМГА:

ЦАХИМ ШУУДАНГИЙН ХАЯГ:

“Монголбанкны гадаад валютын спот арилжааны журам”-ын
хоёрдугаар хавсралт

САНАЛ ХҮЛЭЭЛЦСЭН БАРИМТ

... оны ... сарын ... өдөр

№	Банкны нэр	Хүлээлгэн өгсөн		Хүлээн авсан	
		Ажилтны овог нэр, албан тушаал	Гарын үсэг	Монголбанкны ажилтны гарын үсэг	Цаг минут
1					
2					
3					
4					
5					
6					
...					
...					

**“Монголбанкны гадаад валютын спот арилжааны журам”-ын
гуравдугаар хавсралт**

ВАЛЮТ АРИЛЖААНЫ ТӨЛБӨРИЙН БАТАЛГАА

Харилцагч байгууллагын нэр:			
Арилжааны огноо:			
Монголбанк худалдан авах/худалдах валют:			
Валютын дүн /тоогоор болон үсгээр/			
Арилжааны хэлбэр:			
Валют хүлээн авах данс:			
Төгрөгийн дүн /тоогоор болон үсгээр/			
Төгрөг шилжүүлэх данс:	Банк	Дансны дугаар	Төгрөгийн дүн
Ханш:			
Төлбөр хийгдсэн огноо:			
Харилцагч байгууллагыг төлөөлж /тамга/ /албан тушаал/			
Монголбанкны Мөнгөний захын үйл ажиллагаа хариуцсан газрын захирлын гарын үсэг			